

zaaknummer 2014 W 1348

24 september 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. drs. M. Jeltjes, advocaat te Amsterdam

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van Congregatie van de Missionarissen van het Heilig Hart (MSC).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 25 februari 2015. Op 21 april 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van pater [naam], Provinciaal Overste van de Missionarissen van het Heilig Hart (MSC). Op 27 augustus 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen met [naam], vertrouwenspersoon. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mw. Jeltjes voornoemd. Namens de Congregatie is verschenen de Overste Pater [naam] voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klaagster heeft haar hele jeugd doorgebracht in kindertehuizen die door nonnen werden geleid, in totaal zo'n 14 stuks. In de jaren 1954 tot ongeveer 1959, van haar 6^e tot ongeveer haar 11^e jaar, verbleef klaagster in het kindertehuis van [zustercongregatie] in [plaats]. Aangeklaagde was pater bij de Missionarissen van het Heilig Hart in [plaats] en had een eigen (bezoek)kamer in het kindertehuis. Klaagster had geen familie waar ze in het weekend naar toe kon of die bij haar op bezoek kwam. Er was haar gezegd dat haar ouders overleden waren. (Toen zij volwassen was, ontdekte ze dat haar moeder in leven was.) Toen zij een keer in het huis rondliep om te kijken of er misschien iemand voor haar kwam, werd zij door een non naar de kamer van aangeklaagde gebracht. Zij weet nog dat er de eerste keer niets is gebeurd, aangeklaagde was vriendelijk voor haar. Enkele maanden later werd zij weer naar aangeklaagde gebracht, zij mocht er nooit uit zichzelf heen gaan. Zij kan zich

herinneren dat hij haar op zijn schoot nam en zei:” ik vind jou een lief meisje.” Zo zijn de eerste betastingen begonnen. Hij aaide haar over haar bol en voor ze het wist zat hij met zijn hand in haar broek. Hij ging met zijn handen over haar rug en met zijn hand in haar bilnaad. Hij tilde haar op en legde haar op het bed dat in de kamer stond. De deur werd op slot gedaan, dat weet klaagster nog omdat er een keer aan de deur werd gerommeld en deze niet openging. Zij werd door aangeklaagde helemaal uitgekleeft. Hij is met zijn vinger haar vagina binnengegaan. Klaagster kan zich de glimmende knoopjes van zijn pij nog herinneren met een biesje erom. Aangeklaagde had zijn pij losgeknoopt en klaagster zag ineens een blote penis. Zij schrok heel erg, ze had geen idee wat het was. Aangeklaagde zei tegen haar dat hij van haar hield en dat ze niet bang hoefde te zijn. Hij zou haar geen pijn doen. Maar toen ging hij haar vagina binnen en dat deed heel erg pijn. Klaagster wist niet wat haar overkwam en liet het maar gebeuren, ze had geen keuze. Ze kan zich ook herinneren dat zij met haar hand zijn penis moest aanraken en dat ze orale seks moest dulden. Klaagster kan zich niet meer precies de volgorde herinneren omdat het teveel incidenten waren. Zij weet nog dat zij al voor haar eerste communie een paar keer bij aangeklaagde is geweest omdat ze te laat kwam voor de catechese voor de eerste communie en daarvoor straf kreeg.

Klaagster herinnert zich dat de zusters rond haar achtste verjaardag vertelden dat ze een grote meid was geworden omdat zij dachten dat klaagster ongesteld was geworden, terwijl klaagster meent dat zij bloedde door de vaginale verkrachtingen. Omdat het zo ongewoon vroeg was voor ongesteldheid heeft zij daarvoor nog medicijnen gekregen. Klaagster voelde zich machteloos en heel erg bang. Het misbruik heeft tenminste vijf keer plaatsgevonden.

Toen zij een jaar of 10, 11 jaar oud was ging zij op vakantie bij haar stiefopa. Klaagster zat toen bij die opa op schoot. Zij vertelde toen dat zij ook altijd bij de pater op schoot zat en wat ze dan allemaal moest doen. Hij heeft het opgeschreven en is naar [plaats] gereisd om het persoonlijk aan de kardinaal te overhandigen. In een gesprek met iemand van de kerk werd geopperd dat klaagster een rijke fantasie had. Daarna vroeg haar opa of zij het bedacht had. Ondanks klaagsters verzekering dat ze het niet verzonnen had, werd er niets ondernomen.

Het misbruik eindigde toen klaagster werd overgeplaatst naar een kindertehuis in [plaats].

Nadat klaagster het misbruik aan haar stiefopa had verteld vertrouwde ze niemand meer. Eerst in een gesprek op 9 september 2014 met [naam], vertrouwenspersoon van het Meldpunt, toen deze haar vroeg of ze verkracht was, heeft ze haar verhaal gedaan. Alles kwam boven en ze wist ook meteen de naam van aangeklaagde. Pas daarna heeft zij het ook aan haar echtgenoot verteld, ook met hem heeft zij er nooit eerder over durven praten. Klaagster realiseerde zich pas ten volle wat aangeklaagde met haar had gedaan nadat zij zelf getrouwd was. Klaagster vindt het vreselijk om het seksueel misbruik te vertellen, zij heeft jaren bij de GGZ gelopen maar nooit iets hierover verteld

2.2. Klaagster leefde alsof er niets gebeurd was. Ze had geen broertjes, zusjes of familie waar ze op kon steunen. Ze probeerde zich staande te houden en werd gekwalificeerd als een moeilijk opvoedbaar kind. Na een verblijf in vele instellingen is klaagster van school afgehaald. Zij had de verpleegopleiding willen doen, maar omdat die ook door nonnen werd geleid en zij onder dat juk vandaan wilde, is ze op haar 21^e gestopt, op welke leeftijd ook de voogdij eindigde.

De boosheid en opstandigheid uit haar jeugd heeft zich voortgezet. Als ze geen controle kon houden dan schreeuwde ze, ook naar haar kinderen. Er is altijd een angst voor mannen gebleven. Het seksueel misbruik heeft zij tot in 2014 verzwegen, en nu alles opgerakeld is wordt ze erg verdrietig en slaapt ze slecht. Zij krijgt medicijnen om rustig te blijven en om te kunnen slapen. Ze is in behandeling bij een psychotherapeut en zal EMDR ondergaan als de onderhavige procedure achter haar ligt.

Klaagster en haar man zijn al 42 jaar samen maar door alles wat er is gebeurd heeft zij een moeilijke seksuele relatie en slaapt zij al 18 jaar alleen.

2.3. Klaagster beoogt met de klacht erkenning te krijgen van wat haar is overkomen, bijdragen aan het voorkomen van misbruik binnen de R.K.-kerk, gerechtigheid en financiële compensatie.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde.

Aangeklaagde was van 1945 tot 1958 leraar aan het missiehuis/kleinseminarie in [plaats]. Hij gaf daar godsdienstles aan jongens die werden opgeleid tot missionaris. Vanaf ongeveer 1954 tot aan zijn emeritaat in 1958 ging hij van tijd tot tijd naar het nabijgelegen kindertehuis [naam] voor de lithurgie. Met enige regelmaat bezocht hij ook de woongroepen. De Overste heeft ter zitting toegelicht dat zijn taak in het tehuis niet strikt omschreven was, hij had de zorg voor het geestelijk welzijn, voor de mis, voor het contact, met name voor de kinderen die minder of geen familie hadden. Na zijn emeritaat bleef hij wonen in het missiehuis.

Aangeklaagde was een gewaardeerde medebroeder en leraar op het seminarie. De congregatie was daarom geschokt toen ze bijna 5 jaar geleden enkele klachten over hem ontvingen. Nader onderzoek in zijn persoonlijk dossier en in de archieven leverde geen enkel spoor op van dergelijk laakbaar gedrag. Inmiddels heeft de congregatie moeten erkennen dat aangeklaagde zich ten aanzien van enkele kinderen van het kindertehuis schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik. De Overste heeft ter zitting erkend dat aangeklaagde misbruik heeft gemaakt van zijn positie en dat er goede gronden zijn om aan te nemen dat klaagster ook door aangeklaagde seksueel is misbruikt. Hij heeft erkend dat dit nooit had mogen gebeuren en zijn spijt betuigd.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer zestig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden.

Aangeklaagde heeft klaagster tenminste 5 keer seksueel benaderd, haar naakte lichaam betast, haar vaginaal met zijn vinger en penis gepenetreerd en haar gedwongen orale seks te tolereren.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door drie reeds gegrond verklaarde klachten onder de zaaknummers 2010T153, waarin aangeklaagde de betreffende klaagster op schoot

trok en zij hem moest aftrekken, waarna zij snoep kreeg, 2010T93(2) waarin de betreffende klaagster op schoot moest zitten en dan snoep uit zijn habijt mocht pakken maar dan zijn stijve penis vastpakte, en 2011T852, waarin aangeklaagde de betreffende klaagster op schoot nam, haar streefde en haar met zijn vingers wilde penetreren.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 6 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin zij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht door de Overste van de Congregatie kan wellicht bijdragen aan de vermindering van het leed dat klaagster is aangedaan.

4.6. Over het verzoek van klaagster om financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de Overste kan klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Missionarissen van het Heilig Hart (MSC) de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 24 september 2015 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, Mw. W.M. Veltman-Breddels en drs. N.A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.